

pod red. zespołu edukacji kulturalnej

Od analizy do interpretacji dzieła filmowego

Analiza filmu – zespół czynności badawczych mających na celu poznanie budowy i opis utworu filmowego. Zabieg analizy przeprowadza się zazwyczaj przez:

1. wyodrębnienie elementów konstrukcyjnych i typów jednostek wchodzących w skład utworu,
2. segmentację „pasm” i subkodów znakowych oraz niższych i wyższych poziomów organizacji dzieła,
3. ustalenie relacji horyzontalnych łączących poszczególne elementy na tym samym poziomie budowy utworu,
4. ustalenie związków wertykalnych pomiędzy jednostkami wchodzącymi w skład różnych poziomów,
5. rozpoznanie mechanizmów struktury montażowej scalającej heterogeniczne elementy, z których został zbudowany dany film.

Szczególny przypadek analizy utworu filmowego stanowi tzw. analiza montażowa, której dokonuje się na stole montażowym. Daje ona możliwość wielokrotnego oglądu danego fragmentu filmu z użyciem stop-klatki, zwolnionego przebiegu taśmy filmowej itp. Procedury analityczne mogą dotyczyć zarówno dzieła jako całości, jak i jego dowolnie wybranych fragmentów poddawanych zabiegom mikroanalitycznym (montażowym, stylistycznym itp.). Analiza filmu dokonywana do celów naukowo-badawczych, szkoleniowych lub dydaktycznych stanowi etap przygotowawczy otwierający drogę do interpretacji dzieła filmowego oraz syntezy historycznofilmowej.

Interpretacja filmu – działanie zmierzające do rozpoznania swoistości danego utworu filmowego poprzez uchwycenie i wyjaśnienie właściwego mu sensu. W zależności od przyjętej drogi interpretacji i metod jej przeprowadzania, zabiegom interpretacyjnym mogą podlegać najróżniejsze elementy dzieła: poszczególne sceny, ujęcia, sekwencje, tropy semantyczne

Filmoteka Szkolna

(symbole, metafory, alegorie itp.) postaci, epizody, wątki sytuacyjne i zdarzenia ekranowe oraz sposoby ich przedstawiania. Wszystkie te elementy mogą być rozpatrywane w relacji do macierzystego tekstu filmowego jako całości, bądź też w odniesieniu do różnego rodzaju kontekstów zewnętrznych.

Do kontekstów takich należą w szczególności: tradycja filmowa, ideologia, inne dzieła filmowe, biografia, osobowość i psychika twórcy, system językowy, pierwowzór literacki, konwencja stylistyczna, formuła gatunkowa, temat, motyw, repertuar środków filmowego wyrazu, pozafilmowa rzeczywistość i sytuacja społeczna, względem której dany film się aktualizuje. W odniesieniu do tych samych kontekstów bywa również interpretowane dzieło filmowe jako integralna, niepowtarzalna w swym charakterze całość, której ukryty, głębszy sens usiłuje rozpoznać i odczytać interpretator.